

Regulamin Konkursu Kuratorskiego z języka polskiego w roku szkolnym 2024/2025

I stopień- 18 października 2024r. (7:30-sala nr 9)

Zakres materiału:

Uczeń:

- 1) określa:
 - a) tematykę oraz problematykę utworu;
 - b) nadawcę i odbiorcę (adresata wypowiedzi);
- 2) rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową oraz określa ich funkcje w utworze,
- 3) wyróżnia elementy świata przedstawionego w utworze, w tym: zdarzenia, sytuacje, wątki (główne, poboczne), postacie (pierwszoplanowe, drugoplanowe, epizodyczne), określa czas i miejsce przedstawionych zdarzeń, wskazuje zależności między zdarzeniami
- 4) rozpoznaje fikcję literacką; rozróżnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach,
- 5) określa funkcje elementów konstrukcyjnych utworu literackiego, w tym: tytułu, motto, puenty,
- 6) rozpoznaje rodzaje literackie, określa ich cechy, przypisuje utwór do rodzaju literackiego,
- 7) rozróżnia gatunki epiki ,takie jak : powieść, opowiadanie, dziennik, pamiętnik, mit, przypowieść, baśń, bajka,
- 8) określa cechy powieści: obyczajowej, współczesnej, młodzieżowej,
- 9) analizuje i interpretuje teksty literackie oraz inne teksty kultury, w tym ikoniczne: obraz, plakat, grafika, fotografia, film,
- 10) rozróżnia typy tekstów: informacyjny, publicystyczny, ikoniczny, reklamowy,
- 11) odróżnia informacje o faktach od opinii,
- 12) porównuje utwory literackie lub ich fragmenty pod względem treści i formy,
- 13) wskazuje związek treści utworu z tekstem graficznym,
- 14) wyodrębnia obrazy poetyckie w utworach lirycznych,
- 15) charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu (podmiot liryczny), narratora, bohaterów,
- 16) rozpoznaje metaforę (ożywienie, uosobienie), porównanie, epitet, wyraz dźwiękonaśladowczy, powtórzenie, pytanie retoryczne, anaforę, apostrofę, aluzję literacką, paralelizm i określa ich funkcje,
- 17) wskazuje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym: wers, rym, strofę, refren,
- 18) wyróżnia rodzaje rymów: męskie, żeńskie, parzyste/sąsiadujące, okalające, krzyżowe,
- 19) omawia budowę wiersza, rozróżnia wiersz sylabiczny, wolny i biały,
- 20) rozróżnia synonimy, antonimy, homonimy, rozumie ich funkcje w tekście i stosuje je we własnych wypowiedziach,
- 21) dostrzega zróżnicowanie słownictwa, rozpoznaje neologizmy, eufemizmy i objaśnia ich rolę w utworach literackich,
- 22) wskazuje i rozróżnia środki perswazji oraz manipulacji, rozumie ich funkcje w reklamie i w innych tekstach,
- 23) używa środków językowych charakterystycznych dla perswazji, tworząc własny tekst,
- 24) formułuje tezę oraz hipotezę, dobiera argumenty, układa kontrargumenty, uzasadnia swoje stanowisko,

25) wykorzystuje wiedzę o języku:

- a) rozpoznaje wypowiedzenia oznajmujące, pytające, rozkazujące,
 - b) rozpoznaje zdania pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, zdania złożone, równoważniki zdania, zdania bezpodmiotowe,
 - c) buduje wskazane w punktach
- 26 a) oraz 26 b) wypowiedzenia i je przekształca,
- d) rozróżnia zdania złożone współrzędnie i podrzędnie oraz je tworzy,
 - e) wskazuje i tworzy różne typy podmiotów i orzeczeń, przydawek, dopełnień i okoliczników,
 - f) rozróżnia odmienne i nieodmienne części mowy,
 - g) rozpoznaje formy przypadków, liczby, osoby, czasu, trybu, strony i rodzaju gramatycznego odmiennych części mowy i określa ich funkcje w wypowiedzi,
 - h) stopniuje przymiotniki i przysłówki,
 - i) oddziela temat fleksyjny od końcówki; wskazuje oboczności,
 - j) stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych,
 - k) odróżnia czasowniki dokonane od niedokonanych, rozpoznaje nieosobowe formy czasownika (zakończone na -no, -to, bezokoliczniki, konstrukcje z „się”),
 - l) rozumie znaczenie oraz funkcje czasowników osobowych i nieosobowych,
 - ł) rozpoznaje imiesłowy przymiotnikowe czynne i bierne, tworzy je oraz określa ich funkcje w tekście, m) poprawnie używa czasowników w trybach: orzekającym, przypuszczającym oraz rozkazującym,
 - n) stosuje konstrukcję stron czynnej oraz biernej czasownika i przekształca czasowniki ze strony czynnej na bierną i odwrotnie, odpowiednio do celu oraz intencji wypowiedzi,
 - o) wskazuje w wyrazie głoski, litery i sylaby;
 - p) rozpoznaje rodzinę wyrazów, tworzy wyrazy pochodne,
 - r) dokonuje analizy słowotwórczej wyrazów – wskazuje podstawę słowotwórczą i formant, określa funkcje formantów, w tym tworzy zdrobnienia i zgrubienia,

26) Tworzy wypowiedź pisemną w następujących formach gatunkowych,

- a) opowiadanie,
- b) ogłoszenie,
- c) dedykacja,
- d) przemówienie,
- e) pamiętnik,
- f) dziennik,
- g) charakterystyka postaci,

27) zna zasady budowania akapitów i stosuje je, tworząc wypowiedź pisemną,

28) stosuje środki językowe wzbogacające styl wypowiedzi, rozpoznaje je i nazywa, np.: porównania, funkcjonalne powtórzenia, wyolbrzymienia,

29) zna i stosuje reguły ortografii oraz interpunkcji,

30) korzysta ze słowników: ortograficznego, języka polskiego, wyrazów obcych, synonimów, frazeologicznego, encyklopedii oraz wyszukuje informacje w Internecie,

Osoby zainteresowane konkursem zobowiązane są poinformować o tym facie swoich nauczycieli polonistów do 15 października 2024r.

Literatura:

I stopień

Aleksander Fredro, *Zemsta*

Jak Kochanowski, *fraszki, pieśni, treny*

Kwalifikację do II etapu otrzymuje uczeń, który uzyskał 80% punktów możliwych do zdobycia

II stopień -18 listopada 2024r. godzina 11:00

Zakres treści

Uczeń:

1) określa:

a) tematykę oraz problematykę utworu;

b) nadawcę i odbiorcę (adresata wypowiedzi);

2) rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową oraz określa ich funkcje w utworze,

3) wyróżnia elementy świata przedstawionego w utworze, w tym: zdarzenia, sytuacje, wątki (główne, poboczne), postacie (pierwszoplanowe, drugoplanowe, epizodyczne), określa czas i miejsce przedstawionych zdarzeń, wskazuje zależności między zdarzeniami

4) rozpoznaje fikcję literacką; rozróżnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach,

5) określa funkcje elementów konstrukcyjnych utworu literackiego, w tym: tytułu, motto, puenty,

6) rozpoznaje rodzaje literackie, określa ich cechy, przypisuje utwór do rodzaju literackiego,

7) rozróżnia gatunki epiki, takie jak: powieść, opowiadanie, dziennik, pamiętnik, mit, przypowieść, baśń, bajka,

8) określa cechy powieści: obyczajowej, współczesnej, młodzieżowej,

9) analizuje i interpretuje teksty literackie oraz inne teksty kultury, w tym ikoniczne: obraz, plakat, grafika, fotografia, film,

10) rozróżnia typy tekstów: informacyjny, publicystyczny, ikoniczny, reklamowy,

11) odróżnia informacje o faktach od opinii,

12) porównuje utwory literackie lub ich fragmenty pod względem treści i formy,

13) wskazuje związek treści utworu z tekstem graficznym,

14) wyodrębnia obrazy poetyckie w utworach lirycznych,

15) charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu (podmiot liryczny), narratora, bohaterów,

16) rozpoznaje metaforę (ożywienie, uosobienie), porównanie, epitet, wyraz dźwiękonaśladowczy, powtórzenie, pytanie retoryczne, anaforę, apostrofę, aluzję literacką, paralelizm i określa ich funkcje, 17) wskazuje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym:

wers, rym, strofę, refren,

18) wyróżnia rodzaje rymów: męskie, żeńskie, parzyste/sąsiadujące, okalające, krzyżowe,

19) omawia budowę wiersza, rozróżnia wiersz sylabiczny, wolny i biały,

20) rozróżnia synonimy, antonimy, homonimy, rozumie ich funkcje w tekście i stosuje je we własnych wypowiedziach,

- 21) dostrzega zróżnicowanie słownictwa, rozpoznaje neologizmy, eufemizmy i objaśnia ich rolę w utworach literackich,
 - 22) wskazuje i rozróżnia środki perswazji oraz manipulacji, rozumie ich funkcje w reklamie i w innych tekstach,
 - 23) używa środków językowych charakterystycznych dla perswazji, tworząc własny tekst,
 - 24) formułuje tezę oraz hipotezę, dobiera argumenty, układa kontrargumenty, uzasadnia swoje stanowisko,
 - 25) wykorzystuje wiedzę o języku:
 - a) rozpoznaje wypowiedzenia oznajmujące, pytające, rozkazujące,
 - b) rozpoznaje zdania pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, zdania złożone, równoważniki zdania, zdania bezpodmiotowe,
 - c) buduje wskazane w punktach
 - 26 a) oraz 26 b) wypowiedzenia i je przekształca,
 - d) rozróżnia zdania złożone współrzędnie i podrzędnie oraz je tworzy,
 - e) wskazuje i tworzy różne typy podmiotów i orzeczeń, przydawek, dopełnień i okoliczników,
 - f) rozróżnia odmienne i nieodmienne części mowy,
 - g) rozpoznaje formy przypadków, liczby, osoby, czasu, trybu, strony i rodzaju gramatycznego odmiennych części mowy i określa ich funkcje w wypowiedzi,
 - h) stopniuje przymiotniki i przysłówki,
 - i) oddziela temat fleksyjny od końcówki; wskazuje oboczności,
 - j) stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych,
 - k) odróżnia czasowniki dokonane od niedokonanych, rozpoznaje nieosobowe formy czasownika (zakończone na -no, -to, bezokoliczniki, konstrukcje z „się”),
 - l) rozumie znaczenie oraz funkcje czasowników osobowych i nieosobowych,
 - ł) rozpoznaje imiesłowy przymiotnikowe czynne i bierne, tworzy je oraz określa ich funkcje w tekście, m) poprawnie używa czasowników w trybach: orzekającym, przypuszczającym oraz rozkazującym,
 - n) stosuje konstrukcję stron czynnej oraz biernej czasownika i przekształca czasowniki ze strony czynnej na bierną i odwrotnie, odpowiednio do celu oraz intencji wypowiedzi,
 - o) wskazuje w wyrazie głoski, litery i sylaby;
 - p) rozpoznaje rodzinę wyrazów, tworzy wyrazy pochodne,
 - r) dokonuje analizy słowotwórczej wyrazów – wskazuje podstawę słowotwórczą i formant, określa funkcje formantów, w tym tworzy zdrobnienia i zgrubienia,
- 26) Tworzy wypowiedź pisemną w następujących formach gatunkowych,
- a) opowiadanie,
 - b) ogłoszenie,
 - c) dedykacja,
 - d) przemówienie,
 - e) pamiętnik,
 - f) dziennik,
 - g) charakterystyka postaci,
- 27) zna zasady budowania akapitów i stosuje je, tworząc wypowiedź pisemną,
- 28) stosuje środki językowe wzbogacające styl wypowiedzi, rozpoznaje je i nazywa, np.: porównania, funkcjonalne powtórzenia, wyolbrzymienia,

- 29) zna i stosuje reguły ortografii oraz interpunkcji,
30) korzysta ze słowników: ortograficznego, języka polskiego, wyrazów obcych, synonimów, frazeologicznego, encyklopedii oraz wyszukuje informacje w Internecie,

Kwalifikację do III etapu otrzymuje uczeń, który uzyskał 85% punktów możliwych do zdobycia

Literatura: II stopień

1. Podręczniki do języka polskiego ustalone na II etap edukacyjny lub inne dostępne źródła.
2. Roksana Jędrzejewska-Wróbel, Stan splątania, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2023 r.
3. Antoine de Saint-Exupery, Mały Książę, [online], [dostęp 02.09.2024on-line], dostępny w Internecie: <https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/saint-exupery-maly-ksiazke/>
4. Stowarzyszenie Umarłych Poetów, [film], reż. Peter Weir, Touchstone Pictures, 1989, film, [online], [dostęp 1 czerwca 2024], dostępny w Internecie: <https://www.cda.pl/video/214421705c>

III stopień -6 marca 2025r. godzina 11:00

Zakres treści:

Obowiązują treści z II stopnia konkursu.

Ponadto uczeń:

- 1) w interpretacji tekstu kultury uwzględnia konteksty, np.: biograficzny, historyczny, społeczny, filozoficzny,
- 2) rozpoznaje w tekście literackim kontrast, symbol, alegorię, motyw literacki i określa ich funkcje,
- 3) wskazuje w tekstach literackich oraz ikonicznych tragizm, komizm, patos, ironię oraz określa ich funkcje w utworze,
- 4) buduje argumenty: rzeczowy, emocjonalny, logiczny,
- 5) wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym skraca, rozbudowuje i parafrazuje,
- 6) wykorzystuje wiedzę o języku w następujący sposób:
 - a) zna zasady i tworzy skrótowce oraz skróty wyrazowe,
 - b) tworzy wyrazy złożone i rozróżnia ich typy,
 - c) rozpoznaje oraz stosuje imiesłowowy przysłówkowe,
 - d) stosuje imiesłowowe równoważniki zdań i określa ich funkcje,
 - e) przekształca imiesłowowe równoważniki w zdania podrzędne i odwrotnie,
 - f) przedstawia budowę wypowiedzenia wielokrotnie złożonego na wykresie, określa typy wypowiedzeń składowych oraz buduje wypowiedzenia wielokrotnie złożone według podanego schematu,
 - g) odróżnia mowę niezależną od zależnej, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie, h) określa przyczyny rozbieżności między mową a pismem (upodobnienia, uproszczenia, utrata dźwięczności),
- 7) tworzy wypowiedź pisemną w następujących formach gatunkowych:
 - a) recenzja,
 - b) rozprawka,

- c) list prywatny i oficjalny,
- d) opis, w tym: bohatera, przedmiotu, dzieła sztuki, przeżyć,
- e) zaproszenie.

Proponowana literatura

III stopień

1. Podręczniki do języka polskiego ustalone na II etap edukacyjny lub inne dostępne źródła.
2. Michel Piquemal, Trzy sita, Diogenes i soczewica, Ślepiec i paralita, w: Bajki filozoficzne, Wydawnictwo Muchomor, Warszawa 2004.
3. Jarosław Iwaszkiewicz, Ikar, [online], [dostępny 28 sierpnia 2024], dostępny w Internecie: <https://bsip.miastorybnik.pl/zsu/album/ikar.htm>
4. Eric Emmanuel Schmitt, Dziecko Noego, Wydawnictwo Znak Literanova, Kraków 2022

Laureatami konkursu zostają uczestnicy, którzy uzyskali co najmniej 90% punktów możliwych do zdobycia.

Finalistami Konkursu zostają pozostali uczestnicy zakwalifikowani do trzeciego stopnia, którzy uzyskali co najmniej 50% punktów możliwych do zdobycia.

Dodatkowe informacje na temat konkursu znajdują się na stronie Kuratorium Oświaty w Katowicach w zakładce Wojewódzkie Konkursy Kuratoryjne.